

Петко Тодоров
За дяда попа

Какви не билки и горчила не й даваха, отде не знахари и врачки при нея не доведоха, най-подир и доктор дохожда – ала като не й се проумява болката!... Кога си дойде Андрон по Димитровден от Влашко, беше здрава, чевръста и храна от ниви прибрала и бъчви с вино наляла, па кое с кумци, кое със съседи смогнала да засее и зимнина... А като замеси за Никулден рибника, наядоха се – залиня, закрея, легна и сякаш няма да стане вече.

– То се видя. Ей, и ноктите й посиняха – поклати глава майката. – Слушай, Андроне, я иди до Майтани да доведеш дядя попа, че е грехота да я оставим непричестена...

Андрон се надигна мълчаливо, погледна към одимения иконостас, в който мъждукаше сънливо кандило, обърна се към заспалите нататък под чергата деца и като да забрави какво му викаше тя. Две нощи покрай болната, ни майка й, ни той са мигвали. До вчера още продумваше, погледваше ги, а от тая сутрин, като склопи очи, само подема тежко, сякаш душа бере.

– Вземи си брадвата и иди да го събудиш, че го доведи по-скоро, дано й свари душата – поде пак старата.

Той като да се съвзе, вдигна от полицата стар качул, па обви уши, запъхна отзад на пояс брадва и се запъти да излиза.

Изведнъж мразовития хлад на нощта го лъхна отвън и сякаш стегна цялата му снага. Андрон чевръсто пое гладката пъртина, що криволезе край малките потиснати под снега плевници и къщя. Наокол ни под сушини, ни из дворища се мярка жива душа. Само окадени комини се изстъпват по покривите и мълчаливо се погледват един други, сякаш се боят и с дух да не смутят покоя околоръст. Всички легнали заспали над грижи и неволи, че и прозорци с капаци закрили дори – не искат да знаят за чужди теглила...

– Всеки гледа за себе си – възви той край плета на крайната хижа, що плахо сякаш се примичаше към заспалото село, което се свива от студ в снежната хралупа на Балкана.

– Кого е грижа за друго? – въздъхна селякът и се запъти по замръзналата пъртина. От равните поля зимата бе замахнала със снежния си плащ по криворливи урви и рътлини, които с неуловими гънки набираха бялата й роба чак до поднебните й чалове на Балкана, заседнали нататък в долнините. По обсипаните с накити скреж храсти и дървеса трепти игрив светлик и всичко околоръст свети като ден. Самотна луната бледнее в небето и ту надникне из спотаени усои, ту се зарее из глъхнали долища, като да търси някого. Ала всичко се е вцепенило от

студ е чуе се само хрупането на снега под цървулите на друмника. Само него тежка неволя е погнала в среднощ по студа на път.

– Грях е християнска душа непричестена на онзи свят да отиде... Мъж ѝ е – няма да я остави тъй: да не изпълни законите, от бащи и деди държани... Тя му бе вярна стопанка и чевърста, и шетарна; ни дрехи, ни ядене си придиряше, а работна бе. Каквото похванеше, всичко ѝ идеше отръки... Пооправи край уши качул Андрон, без да се спира, надигна глава, ала далеч са Майтани още и нищо питомно не се мярка тъдява! Той се загледа напред – по хълбоците на Балкана заприпадаха тъмни гъсти мъгли. Плахо се звезди в небе разредиха, потаен мрак здрачи полето, изрядко заваляха и тежки парцали сняг.

– Сега ли намери да вали? – посви сякаш вцепенено от мраз чело той и се запъти по-чевърсто. – Ще засипе пъртината, подире не може се върна... Пък и мъгла като припадне, съвсем ще побъркат: не е далеч, ама в мъгла човек се зашеметява и не знае де го завлича вятърът. А нощта – година дълга. Кога ще пропеят петли?...

Па като се съвзе от мисли си Андрон и наостри уши. Издалеч, натаък, се поде стръвен вой и се разнесе страховито из нощта. Той се разтрепера всред полето.

– Вълци... – му мина изведнъж през ума и се хвана за заплеснатата на кръст брадва.

Вълкът усилено зави, гласа му поде втори, трети и ведно забауца цяла глутница. Зловещият им вой се понесе като ленив погребален звън над заглъхнали поля и рътлини. Селякът се закърсти разтреперан и плахо извърна глава. На връх отсрещната могила се мяркат нестройно разпилени глутница вълци, които зловещо извиват настръхнали рунтави вратове към небото.

– По Храстова могила вият, над Майтани – като да се опомни изведнъж той и се запъти тичешком през снега. Ръце му сякаш да са ги отсекли, крака му вкочанявали от студ, по мустаци му вият шушулки лед, а косматото му лице сякаш е замръзнало в скреж. И уж върви, пък струва му се, като да тъпче все на едно място.

А небото ще се продъни, сипе, та засипва със снежни преспи наоколо. Сиви вълци стръвно баучат и усойното им виене глухо се вдава в безпределната пустош на нощта.

– Изгладнели – си мисли той и сякаш чува сърцето си, кат тупа. – Ние вълчите им празници през дене си пазихме – овци, крави: казва се, все добитък имаме... не може. Ама изгладнели вият...

Мъглата все по-гъста припада по полето, Андрон върви намерки и

вече едвам с усилие вдига потънали до колене из снега крака.

– Каква фортуна? Вълкът плаче за мъгливо време. Ех, сега ли й поп дотряба? – въздъхна той, надигна глава и отпреде му се мярна плевник, зад плевника щръкна купа сено. – Майтани! – разкри очи селякът и поде заровената из снега пъртина. Отсреща, през колибите, се вирна църковно кубе, от друга страна се показва новото училище, а срещу училищния двор и дядовата попова къща. Андрон се доближи до вратата.

– Дядо попе! – зачука той с топоришката на брадвата си по широките разтрази на вратата. – Никой не се обади; сякаш и хлопотя, и гласа му замръзват от студ.

– Дядо попе-е-е! – протегна глас той, колкото му сила държи.

Само кучето откъм стряхата глухо залая.

КРАЙ

Източник: Словото

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/7492>]